

# KREŠŤAN

POLITICKE A SPOLOČENSKE KATOLICKE NOVINY  
VYCHADZAJU KAŽDU NEDELU NA 16 STRANACH.

*Predplatná cena :*

Na celý rok . . . . . 2 zl. — kr.  
Na pol roka . . . . . 1 „ — „  
Na štvrt roka . . . . . — „ 80 „

Jednotlivé číslo 4 kr.

Majitelia a vydavatelja:

**MIKULÁŠ LEPSÉNYI**  
a **GERHARD NÉMETH.**

*Redakcia a vydavateľstvo :* V Budapešti  
VIII. ker., Práter-úlica 44.

sem sa majú posielat predplatky, jako i do-  
pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.  
Cena jedneho 5 stĺpcového malého riadku  
je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Krajinský  
sústredný sklad kresťanských potravných spolkov.

Budapešť, IX., Ferencz-körút 16.



Sirota.

Kresťania! kupujte len u kresťanov!

## Trest.

Ako sme povedali, tak sa stalo.

Vskutku proroctvo boly naše slová.

Napísali sme už pred troma rokmi, keď naši protestantskí bratia v tak veľkých slasťach radosti oplývali skrze cirkevnopolitické zákony, že dožijeme my aj vytriezvenie. Uvidíme i stonať tých, ktorí teraz hlučno potleskujú; uvidíme i plakať tých, ktorí teraz vysmieľajú sa. Budú ešte i preklínať tých, čo vynášli cirkevnú politiku. Povedali sme, že príde čas, kedy revíziu (opravenie) najtuhšie nie my budeme požadovať, ale oni, pretože tieto zákony nás len urážajú, avšak ich, jejich sektu znivočia. Kde jesto viera, jesto skutočné svetlo, jesto vnútorný a silný nábožný život, tam len boľastný pocit zapričiňujú tieto zákony; avšak kde ani viery, ani nábožnosti, ani vnútorného nábožného žitia niet, tam sú tieto zákony osúdne.

Splnilo sa všetko, až po ostatnú literu.

Keď sme u protestantských duchovných a ľudu nad cirkevnopolitickými zákonmi hlúpe tešenie videli, už 21-ho septembra r. 1894-ho následovne sme upozorňovali protestantských kňazov na priepasť pod jejich nohami zývajúcu, ktorú ale oni uzreť nechceli.

„Keď už u vás protestantov pri uzatvorení manželstva niet potreby na kňaza, vtedy tým menej je zapotreby kňaz ku krstu. O mnoho jednoduchejšie môže toto malé oblatie pri narodení *babícule* vykonať. Večer u Pána ale praktickejšie môže vyslúžiť šenkár; i tak pod dvojakým spôsobom ju prímate! Pohrab o mnoho jednoduchejšie a lacnejšie môže odbaviť hrobár. A naposledy kázať, kázať si môže medzi veriacimi každý sám sebe, a spolu i druhým, koľko sa mu len chce, pretože u vás je i tak každý ku vykladaniu bibliie oprávnený. A tak po týchto veciach, že načo je u vás, protestantskí rodáci, kňaz, toto nie som vstave mojim obyčajným rozumom pochopiť, v tomto sprostom, náboženstvo svobodno vykonávajúcom svete.“

Hľa, takto sme písali už r. 1894-ho.

Naší protestantskí bratia, poľahke protestantské duchovenstvo len sa s nás vysmievalo. Neuverilo, že môžeme mať pravdu. To si mysleli, že ich len strašíme. Tešili sa tomu, že taký zákon vyniesli, ktorý katolíkov tlačí, katolícke cirkevné zásady uráža a jednu sviatosť katolíckej cirkve uponižuje. Ďalej dúfali, že jestli oni liberálnu vládu verne podporovať budú, vláda im to potom odmení a svoje platy dostanú z daňových peňazí. I to obcákávali, že statky cirkve katolíckej odoberú a medzi nich

rozdelia. Skoro už tak cítili, ako by v ostrihomskom primáasskom paláci superintendent. Karol Szász obracal 32 listovú bibliu a v starodávnom kláštory v Pannonhalme budapeštiansky židovský rabin odpľúval. Oh, jako im srdce bilo na túto myšlienku! Skoro skákali od radosti. Koľko pekných zpodných a vrchných sukien, klobúkov, rukavičiek, lakových topániek budú môcť nakúpiť vtedy svojim dcéram-kišašonkám! A jaké paripy budú s nymi do bálav lietat!

A hľa, všetky tieto pekné úfnosti a nádeje zamrzly. Naši rodáci zostali na hanbu a posmech v blate trčať.

Na tie všeliake utešené veci, čo žiadali, im zuby na prázdno kleply, práve tak, ako sme to povedali.

Ba ešte i doterajší obsah pugiláru im pľasnul. Počet grošov nie že by sa množil, ale stále upáda. Upáda veru, lebo upáda i počet veriacich. Trovi im ich *beznáboženstvo*, ktorý hlúpou hlavou podporovali, ktoré ešte i jejich biskupovia odhlasovali, ktoré s toľkou radosťou a plesom prijali a o ktorom po celej krajine rozprávali, že to bude najväčší a najblahonosnejší výdobitok.

Nuž teda rodáci, kto mal pravdu? Vy, ači my?

Vidíte, teraz ste práve tým trestaní, čím ste shrešili, s *beznáboženstvom*. Toto pustoší vaše rady a veru vás i sožere.

Práve tak, ako sme predpovedali.

Vaší veriaci vás zo dňa na deň jeden po druhom opúšťajú a beznáboženskými sa stávajú, aby sa od cirkevnej dane osvobodili. Vnútornajšiu nábožnosť ste sa nevynasnažovali do nich vliať, náboženstvo nemajú, len zrodienie a puhá obyčaj držaly ich posaváď vo zväzku cirkve, a potom ešte i jedno, — nerozumná, slepá nenávisť oproti cirkve katolíckej. Ale hľa, pred nimi, ktorí nemali ani pochopu o duchovnom živobití, sila peňazí je väčšia nežli sila zrodienia a obyčaje. Aby niekoľko zlatých usporili, hotoví sú svoju vieru zanechať.

Práve tak, jako sme predpovedali.

Už r. 1894-ho upozorňovali sme protestantských duchovných, že jejich cirkevná politika takýto koniec vezme, pretože tí jejich veriaci veľmi dôsledne zmýšľat zvykli. Dôslednejšie jako jejich vodca Koloman Tisza a jeho slepo nasledujúce protestantské duchovenstvo. To sme písali v horeoznačenom čísle našich novín: „Toto zdravé zmýšľanie ho naučí, rovno ho (ľud totižto) k tomu privedie, že jestli sa môže bez kňaza sobášit, načo je k

tým druhým výkonom kňaz, keď človek i bez toho obstať môže? Sem ho teda i ten *bezbožnosť* dovoľujúci zákon, ale čím skorej! Práve v dobrom čase prišiel do rúk protestantskému ľudu, pretože mohli zanechať svoju vieru spolu i s kňazmi, môže sa osvobodit' zpod farchy vydržiavania kňaza a môže svojmu ťažkému položeniu trochu odpomôcť.“

Toto sme písali a toto sa stalo od slova do slova.

Teraz už vidia, že strašne sprostó prestúpili hranicu a medzi veľkými starosťami, rozmysľaním a potením sa veru o tom sa radia, aby tomuto niekedy tak vychválenému *svobodné užívanie náboženstva* dovoľujúcemu zákonu ostrie odobrali. Len pred niekoľko týždňami sa stalo, že na cirkevnom okresnom shromaždení reformátskom (kalvínskom) v Hornej-Barane mnoho ponôš odznelo proti svobodnému vykonávaniu náboženstva. A veru na tejto porade sám pôvodca toho zákona, Dezider *Szilágyi* predsedal. Odtedy zo strany našich bratov vo Veľkom Várade, v Békéši, najnovšie ale v Miškovci, kde sám Pavel *Zelenka*, biskup tiského luteránskeho cirkevného okresu, dal výraz strašnej svojej obave. A predsa v onom čase i sám Pavel *Zelenka* bol za svobodné vykonávanie náboženstva.

Takto tresce Boh. Nie palicou, ale našimi vlastnými rukami.

Kto by v tomto trestu Božieho nevidel?

Naší protestantskí rodáci teraz tým pokromom sa chovajú, čo si sami navarili. Avšak nešťastie ich zastihlo, pretože im žalúdok veľmi obťažuje a teraz žalujú sa, že ich žalúdok veľmi bolí.

*Zelenka* sa otvoreno vyslovil v Miškovci:

„Posavád sme nad odkrstmi horekovali, žiadali sme štátnu ochranu. A ani štát, ani cirkev nevedely tomuto neznámemu nešťastiu odpomôcť.“

„Teraz pre zákonné pokračovanie hromžíme. Zmenenie zákona vyhlasujeme za prameň nehody. Z tohto známeho nešťastia do starého neznámeho nešťastia sa späť žiadame, túžiac za starými previesť sa nemohúcimi zákonmi.“

Prečo to požaduje pán „biskup“ *Zelenka*? Preto, pretože nahliada, že sa prerátali. Sekta zo dňa na deň do osúdnejšieho položenia prichádza. Čierne mrákavy sa jeden za druhým nad ňou shromažďujú.

„Položenie našej všeobecnej cirkve sa v minulom administratívnom roku ťažším stalo, — hovorí pán superintendent Pavel *Zelenka*; nespokojnosť, nepokoj, tieto zlí vodcovia zachytily duše tých, ktorých pokojné účinkovanie

je základnou podmienkou prospechu duchovného vodcovstva.“

Avšak pane *Zelenka*, či sme to my už hodne vopred nepovedali? Prečo ste teda hlasovali na tento bezbožný zákon? prečo ste odhlasovali civilné manželstvo, svobodné beznáboženstvo a druhé prekliate zákony? Prečo ste spolu nedržali s katolíckym cirkevným sborom a prečo ste nehlasovali oproti návrhom tak, jako naši arcipastieri? Keby ste toto vykonal, teraz by ste nemuseli stonať, netriasli by ste s ľakom vidieť, ako sa beznáboženstvo šíri.

Prečo ste to vtedy neučili pane byskupe?“

Prečo? Ponevác ste chceli cirkev katolícku a katolíkov uderiť.

Lenže do nás hodený kameň na vašu vlastnú hlavu spadol a vám ju prebil.

Avšak dobre to. My sa i teraz tešíme dobrej priemene. Ale jednu vec si predsa požadovať budeme. A síce tú, že jestli naši protestantskí priatelia vskutku s vážnym a dobrým úmyslom tomuto našastiu základne odpomôcť a ho odstrániť chcjú: nemôžu byť inšími, jako *ľudákmi*, pretože medzi všetkými stranami jedine *ľudová strana* je tá, ktorá opravenie a zmenenie týchto zlých zákonov dôrazne požaduje. Druhá ani jedna. A pre toto musia i protestanti *ľudákmi* stať sa.

Jestli by ale vzdor tomuto všetkému zo zatvrdenosti srdca a nenávisťi oproti katolíkom vo sväzku liberálnych strániek zostali, vtedy nemajú práva ponosovať sa a vtedy je ich obava nie vážnou obavou, ale komédiou a farizejským pretváraním.

### Shromaždenie ľudovej strany.

Ľudová strana neunávnou horlivosťou pracuje na rozšírení svojich blahonosných zásad a myšlienok, a tým cieľom na ktorom vidieku len môže, zariaďuje ľudové shromaždenie, na ktorom ľud o jeho právach, úlohách a krajinskom položení poučuje, osvetľuje. Cez snehové prázdniny viac takýchto shromaždení vydržiavala. Teraz najbližšie bude vydržiavať ľudové shromaždenie **3. októbra** v nedeľu b. r. v *Trnave* a tenže istý deň v *Somogy-Szent-Balazsi*. — V *Trnave* budú nasledujúci rečníci svoje reči držať:

1. Uvodnú reč. Drží pomaďarsky: ml. gróf *Ján Zichy*

2. O ľudovej stránke poslovensky: dr. *Ján Zelenyák*.

3. O ľudovej stránke ponemecky: Štefan *Rakovszky* kraj. vyslanec.

4. O biedach hospodárstva; drží poslovensky: Štefan Bezéthy.

5. Záverečná reč predsedu maďarsky a nemecky.

V *Somogy-Szent-Balázi* ale reční: gróf Ferdinand Zichy; Anton Mócsy, Franc Major a Mikuláš Lepšényi snemoví vyslanci.

*Istá vec je, že každý katolík, ktorý Boha, kráľa a vlast miluje, a nohami a rukami vládze, tam bude prítomný, lebo nemému dieťaťu ani vlastná matka neporozumie.*

### POLITICKÉ CHÝRY.

Snemovňa krajinských vyslancov 27-ho septembra otvorila svoje zasadnutie po letných prázdninách. Svoje účinkovanie hneď s predložením lajstru známych hriechov započala, totižto prvou vecou u nej bolo, aby návrh o krajinskom výdavkovom rozpočte predložila, teda zase len groše a groše žiada od občanov na svoje stránnické ciele. Minister peňažitých záležitostí, Ladislav Lukács zadal ten návrh, aby na budúci rok až do apríla rozpočet výdavkov dľa tohoročného rozpočtu sa prijal. Z tohto vidno, že sa liberálna vláda o svoju kožu veľmi bojí a chce si život poistiť oproti tým búrkam, ktoré vypuknú oproti bánffyckej politike, ktorá veľké peniaze sožiera na nepotrebné ciele a svobodne na svoj rebach gšeftári s krajinskými peniazmi. Lenže sa im to tak ľahko nepovede, ako si to myslia. Pri pojednávaní tohto návrhu a pri kvóte doista zdvihnú slovo proti týmto neriadom vyslanci ľudovej strany a tiež aj tí, čo svedomito a dobre s ľudom smýšľajú a prekazia vládu v jej hriešnej politike, ktorá pozostáva len z figľov, prenasledovania, nadužívania moci a stránnickosti a ktorá krajine istý hrob kope. Vláda nerátala na ľudovú stranu, lenže tuto sa veru dobre opáli, lebo ľudová strana záujmy ľudu nikdy nezradí. S predstretím indemnity, čili aby sa minuloročný rozpočet do apríla budúceho roku prijal, vláda ništ nevyhrá, len to, že sa veľká debatta ztrhne a patriční rečníci jasno dokážu, kde a na čo sa tie ohromné summy krajinských peňazí vydávajú, ktoré v rozpočte žiada. Nuž nech sa už len raz poriadok spraví, lebo takto to veru dlho trvať nemôže a nebude. Odbije aj tým liberálom raz hodina a vtedy nastúpi čas osvobodieria ľudu zpod jejich hriešneho a nesvedomitého krajinského šafárenie, ktoré je naozaj neznesiteľné a veľký div je, že náš ľud posavád vedel toto jarmo tatarské uniesť a pod ným neklesol.

V otázke kvóty sa ešte dosiaľ nepojednali, len takzvané provizorium, tojest dočasný stav panuje ohľadom tejto otázky, aby spoločné záležitosti odročenia netrpely. Ponevác táto záležitosť úzko je spojená s veľkomocenským postavením našej monarchie, nemôžeme nahliadnuť, prečo by sa doterajšia kvóta, tojest pomer v účastibráni na spoločných výdavkoch, ešte na jeden rok predĺžiť nemôhla? avšak

z druhej stránky ani k tomu nenachádzame príčiny a dôvodu, prečo by sa mal tento pomer po uplnutí dočasného stavu zmeniť a síce ohľadom na nás a našu farchu — zvýšiť, už i z toho ohľadu by bolo toto povýšenie kvóty úražlivé a nespravodlivé, ponevác naša krajina tohto roku následkom zlej úrody o mnoho horšie stojí v peňažnom ohľade jako vlni. A my by sme vzdor tomu ešte väčšie farchy znášať mali a môhli? Zlá úroda krajinská a marnotratnosť liberálnozidovskej bánffyckej vlády nijako nedokazujú oprávnenosť a možnosť toho, aby ľud väčšie farchy znášať môhol; veď už i pod tymito ide na vnivoč. Kvóta sa zvýšiť nemôže, jestli len nechceme tomu chudobnému ľudu i tú ostatnú halenu s tela ztrhnúť a ho ožobračiť. Keď by sme to ale vykonali, vtedy Rakúsko-Uhorsko prestane europejskou veľmocou sa menovať, — ale najviac meno žobráckej krajiny zaslúži.

Zasadnutie delegácií, tojest sboru, v ktorom ustáia výdavky Rakúsko-Uhorska na spoločné vojenské a zahraničné záležitosti, tohto roku veľmi neskoro sa deje, údajne preto, ponevác rozpočet na spoločné záležitosti vzťahujúci sa ešte není dohotovený z tej príčiny, lebo výdavky so zaobstaraním nových rýchlopáľiacich kanónov spojené patričná vrchnosť ešte dosaď neustálila. My si opravdu želáme, aby naše vojsko na prípad nepriateľského napadnutia patričným zbrojom vládlo a svoje miesto statne zaujalo, avšak veľkú obozretnosť a rozvahu žiadame pri volení nových zbrojov, ponevác už viac razí sa stal ten smutný prípad, že nové zbroje ešte ani dohotovené neboly v potrebnom počte, a vojsko ani času nenalo v zachádzaní s nymi vycvičiť sa: a už nové zbroje zaobstarali pre vojsko, s ktorými spojené výdavky delegácie vždy veru ohlasujú. To je veľká neobozretnosť a nepravosť voči národu a jeho peňažnému položeniu. Myslime a úplným právom dúfame, že tento raz sa takýto prípad opakovať nebude a že delegácia si to dobre rozmyslí, či má na takéto neosožné pokusy trpko zarobený groš ľudu nerozvažitým spôsobom obetovať a ľud do biedy a núdze uvrháť. Tohoročná úroda bola všade slabá, každý sa žaluje na fažké časy, nuž veru by to nerozum bol, ľud ešte do väčšej biedy uvrhnúť, nežli v jakej sa nachádza. Potom by každý žobrácku palicu do ruky vziať môhol a kde inde by si šiel chlieb vyhľadávať. Opakujeme ešte raz našu nádej, že patričné kruhy k tomu príčiny nezavdajú.

Snemové pomery v Rakúsku sú len stále znotané natoľko, že už v krátkom časi dajaký obrat nastúpiť musí. Rakúski židovsko-liberálni Nemci by od závisť pre jazykové nariadenie slovanské národy všetkého práva zbaviť, ba i nepriateľom vlasti zradit'vstave boli. Veci ta došly, že rakúsky m. predseda gróf *Badeni* minulý týždeň súboj, duell mal s jedným židovsko-liberálnim rakúskym vyslancom *Wolfom* (vlk), ktorý ho počas snemového zasadnutia veľmi špatno na česť urazil. Ministerpredseda utrpel v súboji ľahšiu telesnú úrazku, guľka mu pravé rameno poranila, avšak väčšieho nebezpečenstva obávať sa niet príčiny. Následkom tejto smutnej udalosti útrpnosť proti nemu je všeobecná, avšak s týmto je tejto nebezpečnej otázky nie odpomoženo, ba naopak, teraz bársaký židovský smradúch, ktorý upotrebí v snemovni také úražlivé slová jako *Wolf*, môže očakávať, že ministerpredseda alebo jeho druhovia na súboj ho vyzvú a on jestli je šikovnejšie alebo mu šťastie praje, o život môže

doniesť mnohých významných mužov vlasti. Nuž kdeže to privedie pri takýchto okolnostiach? Veď sa len zabíjať a hlušiť deň za dňom nebudú? A tieto škandále len pár židovsko-liberalných vyslancov robí, — jako i u nás, lebo kresťan ten sa vie počestne chovať a svoje právo zákonným spôsobom vymôcť sa vynasnažuje. Veru pri takýchto okolnostiach nebude nič inšieho zbývať, ako rakúsku snemovnu zavrieť a Wolfa (vlka) a jeho pajtášov v čerty zahnať nielen z Viedne, ale z celej monarchie. To by sa mu svedčilo; to mu každý poctivý človek praje. Daj Bože, čím skorej!

### Návšteva nemeckého cisára Vilhelma II.

u nás vzbudila veľký obdiv po celom svete, pretože takejto oduševnenosti a uprimnosti dvoch národov a panovníkov zriedka kedy vídať a o nej počuť. S touto návštevou je dokázano, že v medzinárodnom položení Rakúsko-Uhorsko svoje patričné miesto dôstojne zastalo a že celým právom sa počítať môže medzi smerodajné európejské veľmoci. Za tento pekný úspech v prvom rade musíme povďačnými byť Jeho Veličenstvu nášmu kráľovi, a nie ako to židovsko-liberálne noviny zlomyselne roztrubujú, že nemeckému cisárovi Vilhelmovi II., lebo tento posledný len preto nás pochválil a naše záujmy a polozenie tak vysoko ocenil, lebo na nás ráta, že nás potrebovať bude; Jeho Veličenstvo náš milovaný kráľ ale svoje slová z úprimnosti a z čistého presvedčenia povedal, on svoj národ preto tak vyznačil, lebo nás rád má a náš blahobyť na svojom otcovskom srdci vždy nosí a o naše šťastie všemožne sa stará a zaujíma.

### Rumunský kráľ v Budapešti.

Hlavné a sídelné mesto krajiny samých vysokých hosťov víta po tieto dni v svojich múroch. Sotvy že minúly veľkolepé slávnosti počas návštevy nemeckého cisára Vilhelma II., už zase nový kráľovský hosť zavítal ku nám v osobe rumunského kráľa Karola a jeho manželky Alžbety. Tieto návštevy môžeme považovať za istý znak toho, ako si ctia a vážia cudzozemskí panovníci Jeho Veličenstvo nášho kráľa a jako vzájomne na tom pracujú, aby pokoj národov vojnou porušený nebol, ale aby národy v pokoji a svornosti nažívajúc, napomáhali svoje ciele a blahobyť človečenstva takto čím skorej sa dosiahol.

Hlavné mesto počas tejto návštevy zase nádherne ozdobili. Z utešených dekorácií pri uvítaní nemeckého cisára nezostaly na uliciach len holé sťažne, zástavy, čímere nemecké všetky sňali a rumunskými ich zamenili. Policajné poriadky a uvítanie sa tak isto dialo ako počas návštevy nemeckého cisára.

Ku privítaniu rumunského kráľovského páru došiel z Viedne: kráľ kniežata *Otto a Jozef* a kráľ. kniežna *Mária Jozefa* a kráľ. kniežna *Klotilda*. V sprievode rumunského kráľa boli popredné jeho dvorné, krajinské a vojenské osoby.

Rumunský kráľ i s kráľovnou prišiel z Viedne 28 sept. popoludní o 2 a pol hodín. Na východnom železničnom nádraží ich čakali: Jeho Veličenstvo náš kráľ, kráľ. kniežata, kráľ. kniežna *Mária Jozefa*, uhorskí ministri, veliteľ vojenského telesa, vojenský veliteľ hlavného mesta, mestanosta, policajný kapitán jedna čestná stotina vojska s patričnými predstaviteľmi. Panovníci po privítaní sa spolu i sprievodom uhaňali do kráľovského palácu do Budína, kde ich

slávnostne vítali. Ľud po uliciach všade oduševneno im eljenoval.

V kráľovskom paláci šli panovníci do svetlej siene, kde bolo predstavenie patričných hodnostárov. Po tomto šli panovníci na svoje byty.

Obed bol o 5. hodine popoludní, na ktorom brali účasť mnohé cirkevné, svetské a vojenské osoby.

Večer o ôsmej hodine bolo v opere (hudobná hra) slávnostne predstavenie na počtu kráľovských hosťov.

29. septembra rumunský kráľovský pár o jednástej pred poludním išiel si obozreť krajinskú obrazárňu. V jejich sprievode bol i náš kráľ, ktorý sa viezol s rumunskou kráľovnou Alžbetou. Keď sosalili s kočov, náš kráľ zdvorile podal ramaeno rumunskej kráľovnej, ktorá je celkom šedivá a okuliare nosí. Veľmi srdečne sa poďakovala za hlučné eljeny, ktoré jej obecenstvo s oduševnením kričalo. Pri obozretí krajinskej obrazárne ďalej boli prítomné i kráľ. kniežata a sprievod rumunského kráľa, taktiež i viacej popredných hlavnomestských osôb úradných. Vo bráne obrazárne ich čakal minister výučby a osvety *Julius Wlassics*, ktorý ich do obrazárne voviedol a im patričných obrazárnych úradníkov predstavil. Rumunská kráľovná sa veľmi zaujíkala za obrazy, tak že skoro celú hodinu strávili s opozieraním obrazov. Panovníci a kráľ. kniežata *Otto* potom napísali svoje mená do hosťovskej knihy, každý na osobitnú stranu. Písmo rumunskej kráľovnej je pekné a cvičené, pretože ona je chýrečnou spisovateľkou, jejž spisy celý vzdelaný svet obdivuje a chváli.

Pri odchádzaní z kraj. obraziarne minister *Wlassics* dal na známosť kráľovnej, že budapeštianska univerzita (vyššia škola) rozhodla ju čestným doktorským diplomom poctiť za jej spisovateľské zásluhy. Kráľovnú toto osvedčenie veľmi dojalo a už vopred poďakovala sa za toto vyznačenie.

Z krajinskej obrazárne šiel rumunský kráľ *Karol* ku svojmu pluku, kde ho vojsko na čele s dôstojníckym sborom veľmi oduševneno vívalo. Kráľ oslovil každého z dôstojníckeho sboru, potom šiel s nymi do jedálne kasína, kde za vrch stolom miesto zaujal a pri trefom taniery na zdravie nášho kráľa peknú zdravicu povedal. O druhej hodine popoludní dal sa odfotografovať i s celým dôstojníckym sborom a vrátil sa do budínskeho kráľovského palácu.

O tretej hodine popoludní obozrel si kráľovský pár novú snemovnu a parkklub, kde sa im veľmi páčilo.

O 6. hodine bol slávnostný dvorný obed pre 87 osôb prihotovený vo veľkej ceremonálnej sieni kráľovského palácu v Budíne. Na dvornom obede Jeho Veličenstvo náš kráľ následovne pozdravil jasný kráľovský pár vo francúzskej reči:

„Naplnený súc rozpomienkami práve tak skvostného jako uprimného prijatia, v ktorom ma Vaše Veličenstvo počas môjho sdržovania sa v Rumunsku súčasnilo, šťastlivý som, že môžem použiť túto príležitosť a znovu môžem vyjaviť za to môj hlboký a vrúcny vďak.“

Na živé uspokojenie mi je, že dnes v našom kruhu môžem vítať Vaše Veličenstvo, jako i Jej Veličenstvo kráľovnú, a obzvláštne dojatý od tej stálej snahy Vášho Veličenstva, že na výborný pomer, ktorý medzi našimi krajinami jestvuje, pritlačujete pečať silného a úprimného priateľstva, prosím budzte presvedčení o tom, že i ja zo stránky mojej vždy o to stáť budem, aby som dľa mojej schopnosti Vaše snahy napomôhol.

„Nech Boh udrží cez dlhé roky pre Rumunsko panovníka, ktorého vysoká múdrosť za jednu tvoriacu časť poriadku a pokoja učinila v Európe túto peknú krajinu, a s najväčšou žiadosťou prajúc aby tento pomer stály a silný bol: môj pohár vyprázdňujem na zdravie mojich jasných hostov, na Jejich Veličenstvá kráľa a kráľovnú Rumunsku.

Na čo rumunski kráľ tiež po francúzky následovne odpovedal:

„Nech dovoli Vaše Veličenstvo, aby som svoje živé a hlboké poďakovanie vyslovil za tak lichotivé slová, ktoré ma hradosťou naplňujú, taktiež i za úprimné prijatie, ktoré Ste pre nás urobiť láskavý bol.

„Nech sa rozpamätá Vaše Veličenstvo, že práve teraz rok tomu, čo nás tá veľká radosť zastihla, že sme Vás v Rumunsku vítať mohli.

„Na veky nám v srdci zaryto zostane pamiatka tejto návštevy, ktorá mohútne prispela k ďalšiemu soslilneniu pomeru medzi našimi krajinami tak šťastlivo a výborne jestvujúcemu: k pomeru, ktorého novšie soslilnenie bolo veľkolepé prijatie, v ktorom sme sa súčasťnili, a ku ktorému sa hlavné mesto Uhorska s toľkou vrelou a úprimnosťou pripojilo.

„Keď prosím Vaše Veličenstvo, aby verilo v citoch mojej hlbokéj úcty a vo vrelom blahoželani, ktoré naproti Vašmu Veličenstvu a slávnej rodine Vašho Veličenstva prechováame, dvihám môj pohár na zdravie Vašho Veličenstva.

„Nech Boh ochraňuje Vaše Veličenstvo a dopraje dlhé panovanie na pokoj a blahobyť Vašich verných národov.

„Nech žije Jeho Veličenstvo Cíсар a Kráľ!

„Nech žije Jej Veličenstvo Cisárovná a Kráľovná!“

Večer o 9<sup>1</sup>/<sub>2</sub> hodine súc sprevádzaný naším kráľom a jeho sprievodom taktiež mnohými poprednými osobami verejného života rumunský kráľovský pár odcestoval nazpät do Rumunsku do Bukureštu.

## Liberálne a ľudové shromaždenie.

Keď sa malo v Kysuc.-Novommeste ľudové shromaždenie vydržiavať, a liberáli si nemôhli pomôcť, v tom hľadali svoje potešenie, že najlepšie bude, keď aj oni budú priam v ten deň, na tom istom mieste, kde chce ľudová strana držať shromaždenie, tiež takéto vydržiavať. Zasmiali sme sa na to, keď sme čítali výrok okresného hlav. služného o tejto najnovšej novine; tak sa nám zdalo, akoby liberáli posmech robiť chceli sami zo seba. Lebo také liberálne shromaždenie sa da držať v Kysuc.-Novommeste? Či tam dajú päť stolíc úradníkov a židov zohnať, aby tie oplanstvá zakrývali, ktoré sa na Horniakoch v čas volieb popáchali? A komu budú rečniť? Či sami sebe? Sami seba musia oklamať, že to čo porobili, není pravda? Naozaj do rozpuku to bolo! Lebo takéto shromaždenie liberáli není sú vstave držať; jak ho ale držia, nuž v každej reči musí byť toľko cigánstva, klamstvá, nehanebnosti a podvodu, že sami sa pobijú

pri tom a s rostrepanými hlavami pojdú kade ľahšie.

A potom koľko práce by to stálo! Koľko peňazí, namáhania, času, kým by toľkú hrabu liberálov nazbierali, aby mohli povedať, že to bolo shromaždenie? chudiaci! takto predsa nemilujú svoju stránku; veď za toto si môžu radšej vypiť, zajesť, pofajčiť, lebo nedostali peňazí, aby mohli podplácať ľudí a čím viac podliakov na jejich shromaždenie priviesť. K tomuto by boly treba tisíce z liberálnej kassy, toto ale sa nevyplatí; lebo ľud by snáď ani vtedy nebol išiel načuvať liberálne hlúpectva a darebnice. Ešte by boli mohli povedať mnohí, že to bolo židovské shromaždenie, pretože židia istotne najväčším počtom by sa boli dostavili! Toto predsa nechcejú naši liberáli; dost je keď pri voľbách mučili ľud so židmi.

Ale predsa nie tak! Mnohí liberáli by radi boli byváli, keby nie len židia, lež každý podliak a naničhodník sa bol zošiel s nimi na shromaždenie; ale nikto neprišiel: nedávalo sa žrať a piť, nelietaly pätky a desiatky, nenaháňali žandarmi občanov, nezavierali nikoho; a preto tichučko sa vybavilo liberálne shromaždenie, bez toho, žeby bol kto ustami krivnul. Niektorí poznamenali z našich, že priam keď išly kravy s poľa v ten deň, kedy malo byť to shromaždenie, dvaja, či traja liberáli stáli na tom mieste; jako ich ale zazrela ktoráś krava, tak začala ručať, že jej nebolo konca. Takto že mali liberáli rečniť — povedal jeden sedliak. Možno aj pravdu povedal; po predku sa bál každý liberálneho ručania, a preto nikto neprišiel.

Liberáli! dobre si zapomätajte to vaše shromaždenie; vaša stránka je také, jaké bolo aj ono: zmetená, rozdruzganá, na vnivoč vyvedená, ku ktorej sa poriadny človek nepripoji; toto vám dokázal váš najnovší figel. Od teraz vás považujeme za takých, ktorí neznamenajú nič, ktorý sa nikde nenachádzajú, ktorým už celkom odzvonili. Tá krava na novomestskom rýnku vám trúbila ostatní marš. Ani toho ste není hodní za vašu oduševnenosť. Vy ste viac není živí v srdci ľudu nášho! Možno, že niekde v kutoch utiahnutí pri pohárkoch ešte rozprávate o vašej politike; v začmudených kaviarňach dohadujete sa o tých hlúpectvách, ktoré ste popáchali; napajedeno myslíte na všetkých tých, ktorí na váš hlas ani toľko nedali, jako na psie brechanie: ale svobody viac nemáte sa pred ľud dostaviť, aby ste pozdvihli hlas svoj čo strana, aby ste otvoreno rozprávali, iako sa rásnym mužom patrí. Vy ste veľkým ničím v očiach našich!

To shromaždenie, ktoré ľudová strana hneď na druhý týždeň s takou smelosťou vydržala“ vás celkom porazilo. Videli ste tie tisíce ľudu, čo držia s nami? Počuli ste tie radostné výkriky? Viete čo to znamená pre vás?! To bol ten umrláčik, ktorý vašu smrť ohlasoval! Ten ľud, ktorý tam bol prítomný, nepodplatil nikto; sám prišiel lebo peši, lebo s vlakom; aby si stal pod zástavu našu. Tí žandári, ktorí tam stáli v takom veľkom počte, to znamenali že ľudovej strany moc je veľká. Krásnejšie svedectvo o slabosti vašej nikdy ste nevydali; večne pamätne bude každému kto bol tam prítomný, že liberáli už nemajú žiadnej moci. S mocou ste dokázali, že ste chudáci, ktorí nezaslužia, aby sa s vami niekto vážne zaoberal.

A liberálne noviny ešte vytrubujú, že sme my na posmech vyšli! Že tam nebolo, len pár dohnaných sedliakov, niekoľko zvedavých žilincov, a pár ubohých babiek; všetkého mohlo byť do 400 lebo 500. No takéto táraniny len ten môže trepať, kto tam nebol prítomný, alebo kto klame pred celým svetom. Teda to bola naša porážka? Jako? Snáď s tými žandármi ste nás porazili? Alebo ste slepi boli, že celé mesto bolo preplnené? Vy ste ešte nikdy niečo takéhoto nedokázali svetu. Keď by bolo prišlo na vaše shromaždenie len 500 ľudí boli by ste pyšnými bývali a celému svetu vytrubovali, ako ste nás porazili: a teraz? Teraz pomlúvate nás, zmenšujete, na posmech chcete priviesť. Smejte sa nad vašimi loterskými skutkami, ktoré tak krásne maľovali naši rečníci! Prečo nemál slúžny tú smelosť, aby bol odebrel slovo rečníkom, keď také veci verejno ohlasovali ľudu, nad ktorými poriadny človek plúť musí? A tieto všetky liberáli popáchali. Hore dubkom vlasy vstávaly každému, zlostou zaplaveným zostal každý človek, pomsta zachvátila aj toho najmiernejšieho, kto načúval tie oplanstvá ktoré na mnohých miestach popáchali liberáli. A vy sa smejete? Môžete sa smiať nad vašou nestidatosťou, divokosťou, besnotou, nad ktorou poriadny a citlivý človek by plakal!

Tam vám vyspievali kapitalne! Znali sme vás, ale teraz vás známe stonásobne lepšie. Ľud ten, ktorý smelým hlasom opovrhnutie to najväčšie vyslovil, nenávidí týchto potupiteľov, ktorí ho o jeho práva chcjú ozbiť; slávu privolával rečníkom každú chvíľu; z hlbín srdca si vzdychal, aby Pán Boh oslobodil vlasť našu od takýchto psohlavcov: lebo to sú horší ako boli tatar, to sú naničhodníci, ktorí potrestaní by mali byť až do smrti žalárom.

Duch Kristov previeval celé toto shromaždenie. Smelo sa vyslovil dôstojný pán farár

Gyurcsánszky, že my chceme za Krista a za Boha bojovať, ktorý nás nikdy neopustí. Ľudová strana vo všetkom chce pomôcť ľudu; najprv ho chce ale z toho otroctva vyvieť, v ktorom stojí pre vieru svoju, napadnutý od liberálov. Že zlé následky majú tie nové zákony, známo je každému. Sláva výbornému rečníkovi, že tak ostro predniesol vec a nemohli mu ani najmenšieho slova prekaziť!

Náš ľud je zničený hmotne. Rovník, remeselník, sedliak a malý gazda si nemôže pomôcť, lebo kupectvo židovské ho nivocí. Tu je treba rýchla pomoc, lebo chudoba je často matkou mnohým hriechom. Nuž so zakladaním úverkových spolkov, toto najlepšie dokážeme. Tí, ktorí načúvali reč dôst. p. dekana a farára Szteszkala, mohli sa presvedčiť, že ľudová strana, nebalamúti tak ľud, ako liberáli, lež spravodlivým, čestným a kresťanským spôsobom mu chce odpomôcť. Smejte sa liberáli nad vašim dračstvom, prekliatým lúpežníctvom, ale nie nad tým, že my chceme ľudu odpomôcť. Večná hanba pre vás, že aj toto chcete na posmech priviesť! Či už až potom sa prebudíte, keď viac občan nebude občanom, lež zo-brákom? Vy sa už bližíte k tomuto smutnému položeniu, preto aspoň nás nechajte, aby sme pozdvihli ľud náš.

Čo sme počuli o prechmatoch, komisnostiach, klamstvách, naničhodnostiach a loterstvách liberálnych na ostatku, to je všetko čirá-čistá pravda. Tam bola vrchnosť politická, tam stáli četníci, tam boli liberáli; a bár rečník takým smelým hlasom rozprával, jako málo kde počujeme; bár do neba volajúce oplanstvá predniesol: nikto sa ho neopovážil pretrhnúť v reči a slovo mu odebrať. Ale predsa nie; p. slúžny má tú smelosť poznamenať, že aby povedal, že to len na niektorých miestach bolo. Nuž pán slúžny my máme tiež tú smelosť poznamenať vám, že takéto komisnosti sa nielen na niektorých miestach páchali, ale po celých Horniakoch; a málo bolo tých miest, kde by boly bývaly spravodlivé voľby. Toto si dobre zapamätajte, že celá kniha je o týchto tatarských skutkov napísaná: to teda nebolo len na niektorých miestach, lež skoro všade. Jak rozumieme slovensky, doložíme vám, že „na niektorých miestach“ toľko znamená, jako keď sa to stane na dvoch, na troch, na desiatich: čo sa stane na sto, na dve sto miestach to neni viac „na niektorých,“ lež o tom, môžeme sme povedať, že všade. Len na niektorých miestach boly spravodlivé voľby, po celej krajine ale najviac bolo nespravodlivých.

S týmto vidno, čo dokázali liberáli, čo dokázali ale ľudáci. Tí prišli aj o, to čo ešte

mali so svojim shromaždením, ktoré neboli vstave vydržať; ľudáci ale si lásku, smelosť, oduševnenie za ľudové zásady nadobudli, za ktoré až do smrti bojovať budú. Sláva im, sláva rečníkom, sláva všetkým, ktorí nás napomáhali!

Ján Žilinský.

### Zase pracujú. . .

Páni „vyvolení“ otcovia vlasti zase pracujú. Zase shromaždili sa do Pešťbudína do snemovne, aby v blahonosnej práci svojej pokračovali. Dosť krátke odychnutie popriato im bolo toho roku. Sotva jeden mesiac odfukovali si od tej ťažkej ablegátskej práci. No musia sa uspokojiť i s jedným mesiacom. Všetci čo zameškali doma, dohonia si to v hlavnom meste vlasti, v Pešťbudíne. Ktorý „vyvolený“ otec vlasti nemohol si chutno odfuknúť doma na dedine, ten teraz so spokojným svedomím odpočívať si môže vo veselom Pešťbudíne. Veď odpočinku každý pracovitý človek potrebuje. Prečo by si nemohol odpočinúť i „vyvolený“ otec vlasti? Že miesto práce viac bude odpočinku, to „vyvolených“ otcov vlasti ani mak nemýli. Nech len vyslanec plat poriadno obdržia a nech len veselú spoločnosť majú vždy pri ruke, aby im dlhé jasenné večierky rýchlo prešli. Keď zunuju pešťianske zábavky, divadlá, karetky, hostinky, potom zase ponáhľaj sa buť domov — odpočinúť si, lebo veď len nemôže vždy pracovať taký „vyvolený“ otec vlasti.

Shromaždili sa teda začiatkom minulého týždňa zase ku novej práci. Keď lastovičky odletia nám do teplejších krajov, vtedy i ablegáti naši „vyvolení“ odletia nám do Pešti. Lastovičky prv naučia sa lapať muchy, až potom odletia. „Vyvolení“ otcovia vlasti naopak, najprv odletia do Pešti a potom lapajú svoje muchy, masťné oročky pri bankách, fabrikách, železniciach. Keď daktorý otec vlasti miesto masťného kúska lapí hanbu a posmech, to je jeho súkromnou vecou. Prečo nebol zručnejším, šikovnejším! Takého nešikovného otca vlasti nemilosrdno opustia alebo v najlepšom pále dajú ho preskúmať, či nebol bláznom, lebo veď blázon nemôže byť trestaným.

Novú prácu započali teda naši otcovia vlasti. Stískajú si rúčky a pyšno vykrucujú si fúzky. A v skutku, pyšní môžu byť na to, že „vyvolenými“ zostali vzdor tomu, že väčšina voličov ani počuť nechcela o nich. Už nielen my „nesvedomití buričia,“ lež i grófovia Apponyi a Károlyi verejno povedali im, že väčšina ich nemá „mravného základu“ a že v mnohých pádoch „iba násilím a zakupovaním duší“ prišli k víťazstvu. Teraz už len to čakáme, že i týmto grófom nadajú do „pobesených psohlavcov,“ tak ako i nám nadali. Všetci oni poriadno vedia nadávať, ináč by neboli opravdoví kresťania. Vedia i poriadno luháť, ináč by neboli liberálmi. Luhali, keď písali, že španielskeho

ministerpredsedu zastrelil odchovanec kňazského poburovania; luhali, keď čarbali, že socializmus, anarchizmus a inšie bohaprázdné nauky sú plodom agitácie kňazstva; luhali, keď vykrámili tú hlúpotu, že ľudová strana bola prvá, ktorá žiadala zvýšenie kvóty k vôli Rakúsku. Dožijeme sa, že budú trúbiť do sveta, že príčinou zlej žatvy, zlej úrody, zlého počasia nik inší nenie, iba ľudová strana. Že nedávno pri Fiume stalo sa nešťastie na mori a utopilo sa mnoho cestujúcich, toho príčinou bude zaiste agitácia a poburovanie kňazstva. Naši liberálni opravdoví kresťania asnáď hotoví by boli na to prisahať.

Že „vyvolení“ otcovia vlasti teraz na sneme zase len tú istú prácu budú konať, ako pred mesiacom, toho príčinou je tiež len poburovanie kňazstva. Že v Rakúsku menšina liberálov neslýchané škandále vyvádza na rišskom sneme, toho príčinou je tiež len naša ľudová strana. Že páni liberáli nijakým činom nemohli dať do chládku položiť ľudového vyslanca Rakovszkého, a že najvyšší súd (kúria) odmrštila prešporský výrok, v záležitosti pána Szalavszkého vynešený, toho príčinou je, pravda, tiež agitácia kňazov. Že najvyšší administratívny súd zničil voľbu predstavenstva mesta Jászberénu, toho príčinou je tiež ľudová strana.

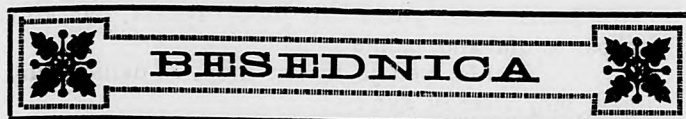
Tieto dva kúsky, ktoré liberálni vlastenci vyviedli v Prešporke a v Jászberéne, v krásnom svetle predstavujú nám zachádzanie so zákonmi v Uhorsku. Najvyšší súd (kúria) zničil výrok prešporského súdu, osvobodil ľudového vyslanca Rakovszkého a tak dokázalo sa, že tento smelý ľudový vyslanec protizákonne bol pred súd vlečený, dokázalo sa, v akej účtivosti majú zákony a právo, keď proti ľudovej strane vystupujú. Páni „opravdoví“ kresťania hlboko mlčali o tomto svojom prešporskom zahanbení; ale keď náš Rakovszky bol bezprávne v Prešporke odsúdený, vtedy páni liberáli a „opravdoví“ kresťania skoro rozpučili sa od radosti. No teraz už ani nečuchnú o tom chýrnom prešporskom výroku. Ani o zničení voľby jászberénskeho predstavenstva nechce sa im písať. Zaiste hanbia sa vyznať, že i v Prešporke i v Jászberéne protizákonne jednalo sa so strany liberálov. No my dobre zapamätáme si tieto dva pády, aby sme vedeli odpovedať opravdovým trubačom liberálnym, keď trúbiť budú, že ľudová strana nezachováva krajinské zákony.

Nech teraz na sneme ukážu naši „vyvolení“ otcovia vlasti, ktorých sme my ale nevolili, nech ukážu, že nielen cukrovarom a fabrikantom, že nielen bankárom novej lutrie vedia pomáhať, lež že i ubohý ľud vedia zastávať. Nech dokážu páni liberáli, že k vôli Viedne a k vôli Rakúsku nebudú hlasovať na vyššiu kvótu. Nech účinkujú na tom, aby daň pozemková a výrobková čím skorej bola spravdливо premenená. Veď ešte v lani písal ten opravdoví liberál, že „politickým hriechom“ by bolo, čo len na krátky čas odložiť premenenie dane.

Od vlanejška už pekný čas prešiel, a páni liberáli vždy ešte nosia na svojom liberálnom srdci ten ich „politický hriech.“ My obávame sa, že liberáli ani teraz nesložia svoj „politický hriech“ a že miesto ľudu zase pozerat budú len na to, čo žiada záujem liberálnej strany a čo žiadajú bankári a fabrikanti.

Poznáme už ovocie toho liberálneho stromu. Aj to vieme, že každý strom len svojmu druhu sodpovedajúce ovocie nesie. Nečakaj s bodláča figy, ani hrozna s trnia. Nečakaj pomoci od tej novej práce na sneme.

x.



### Smutné roky . . . .

*Smutné roky, smutné časy!  
Či nás snáď už nič nespasí?  
Či nás zničia tí tyrania?  
Čo nám práva, vieru hania!*

*Nebojte sa milí bratia!  
Veď sa oni chytro stratia;  
keď budeme spolu držať,  
postavíme im silnú hať.*

*Svoboda je už zničená;  
každý smelý z nás len stoná,  
každý kričí, každý plače,  
nikto neje z nás koláče!*

*Jednota sa už stratila,  
prekliatá je každá chvíľa;  
bo viac nie sme bratia verní,  
nikto nás snáď viac nezmierni!*

*Bratstvo milé? Tiež ustáva!  
Otrokom byť, to je sláva;  
jarmo nosiť, refaz vláčiť,  
potupený je každý cit.*

*Hrôza je žiť, strach je zomreť,  
každý dviha na nás lokeť;  
hrozí sa tu, hrozí sa tam;  
ja milosti viac vám nedám!*

*Čože je to? Čo za prevrat?!  
Keď chce každý len osoh mať!  
keď viac nechce brata vidieť,  
považuje ho len za smet!*

*Bohaprazní bezočivci!*

*Či snáď srdco vaše už spi?*

*Či neviete, čo ste boli?*

*Keď ste vždycky v dobrej vôli?*

*Plač, hlad, náriek, vzdychy, slzy,  
kde len pozreš, tam sa hrozí;  
málo je tých, čo sa tešia,  
bo nemajú už podstrešia!*

*Smutné sú tie naše časy!*

*Ale toto nás snáď spasí;*

*prinde doba lepšia aj snáď,*

*keď budeme svobodu mať.*

Jankovský.

### Pekná pokuta.

Ostrá, tuhá zima bola. Predná stráž honvédskeho tábora až po samý Miškovec zašla.

Jeden zo stráže pri rampe sa ukázal. Bolo ich sedem. Jeden kaprál, jeden bubeník, jeden hornist a štyria obyčajní vífazi. Už sa sotmilo. Iba s jednou ženskou sa stretli, ktorej sa ten kraj veľmi nebezpečným byť zdal. Odišla teda na bezpečnejšie miesto. Táto ženská to rozchyrovala, že v Miškovci sa päťsto nemeckých vojakov a jeden generál zdržujú. S tým išla ďalej.

Honvédska stráž by sa teraz nazpäť skrze oznamene tejto udalosti vrátiť bola musila. Avšak sa im akosi nechcelo. Kaprál sa veľmi za hlavu škriabal. Razom sa i ozval:

— Chlapci! Nestojí toto túlanie nič.

— To je pravda! — odpovedal bubenník.

— Treba nám pozreť, ako vyzerá vnútri tých päťsto Nemcov.

— Keby sme druhého rozkazu nemali, — mienil na to hornist. Kaprál toto už očuf nechcel. Veľik. Stráž sa do radu postavila, kaprál jej na čelo stál. S tým zavznela trúba, zatrepotal buben a ostrým výkrikom ich viedol do mesta Miškovca.

Na hlas trúby, na trepotanie bubna otvorily sa dvere, obloky, ľud vybiehol von na ulice. Videli sedem vojakov honvédov. Od radosti dlania ni pliakali. Avšak nášho kaprála to ani mak nemýlilo. Z celého hrdla vykriakal svoju reč:

— Nech sa chystá mesto Miškovec! Nech chystá hojnú strovu pre človeka, pre kone. Tu prichádza Parcelov tábor s desiatistickým vojskom. Čo chvíľa je pod mestom, každý nech sa čím skorej chystá. (Pravda, komu sa ani len nesnívalo pod mesto prísť, to bol tábor Parcelov.)

Ľud si nevedel čo počať od radosti. Každý bežal do svojej chyže. Priskočil k mäkkému ložku a plnými plúciami kričal na spiacieho Nemca: Už sa nebojíme, Parcel je tu pod mestom.

Prebudil sa Nemec, očul trepanie bubna, trúbu, krik. Horkotažko porozumel novinu. Avšak vtedy už nehľadal, kde je bodák, kde sú pantallóny? Bežal cez okná, cez dvere, jako len môhol čím chytrejšie sta by bol o rozum prišiel.

Sám Pánboh vie, kde zastal, ale asi za pol hodiny už by si v celom Miškovci Nemca nebol našiel. Bosí jako boli, odbehli všetci. Zanechané jejich flinty si honvédi zabrali a na hromadu pokládli. Avšak prvej nežli by ich boli pobrali, vyhladali na veľkom námestí jeden pomarančovej farby dom. Sklepenú bránu mal zatvorenú. Na preddomí tam sa prechádzali dva ozbrojení strážnici. Jejich všetkou vecou bolo, že od brány po dva uhle domu prechádzali sa, potom zase sa zišli, vojenským tempom stáli šilbach okolo domu. Pán generál v ňom spal.

Ta šiel kaprál k nemu so šiestima vojakmi:

— Daj sem ten šparák Nemeč! — zakričal našho kaprál zpomedzi zubov, a v tej istej minúte už mu i meč z ruky vykrutil. Potom mu zviazali obydvie ruky, odtiahli ho pod bránu a sverili ho bubeníkovi. V jednej ruke mal fľašku s pálením, v druhej ruke držal nabitú flintu. Buďto piť, buďto kričať chce Nemeč, z obydvoch môže dostať.

Generál počul krik, vyskočil s postele, dve pištole vzal do ruky. Keď klopali, otvoril dvere. Uvidel kávovej farby attílu, vystrelil pištoľ. Hneď aj spadla trojbarevná ruža z čakova kaprála, pretože túto trať. Po výstrele zaraz hnevivo zahromžil:

— Wer ist?

Šesť fliniet bolo mu do prs postaveno. Kaprál vie len ponemecky, a potom poznal i vojenskú češť, že generála treba na žive ulapiť. Teda hneď mu odpovedal:

— Daro márnite gule pane generálu. Do mesta vtiahol tábor Percelov. Jestli je nás málo vás dvadsaťom ulapiť, príde nás ešte sto. Z nás padnú dva, avšak z pána generála len jeden padne.

Pán generál nahliadnul, že honvéd múdro rozpráva. Videl, že ich je viacej; ešte i toto veril za sväté, že ich je vsutku sto. Odhodil pištoľ, poddal sa. Pod čestným slovom zaviazal sa, že neučie, s tým odviezli bodáky na vozoch, a na dôdavok generála so dvoma strážnikmi do uhorského tábora.

Sta bežiaci oheň rozletela sa zvesť v tábore o víťaznom skutku siedmich opovážlivých vojakov. Generál sám hlavou krútil. Hneď ho dá prestreliť, keby mu teraz kto povedal, že pri takomto vojsku uhorské povstanie bude sa s poddaním u Világošu končiť.

Generál dal kaprála pred seba zavolať. Strašne bol rozhnevaný. Hnevivo zamrmľal na kaprála:

— Čo som Vám ja rozkázal?

— Aby sme po Miškovec na stráž išli.

— A Vy ste sa čoho dopustil?

— Prestúpil som Váš rozkaz.

— Čo je trestom za tento priestupok.

— Smrť gulou.

— Tedy, vzdialte sa mi z očí potiaľ, Vy opovážlivý neposlušník. Nože zhoďte dolu tú kaprálsku šaržu, aby som jej o polhodiny na Vás nevidel, pretože od dneskaška budete kapitánom, — rozumiete?

— Rozumiem páne generálu!

— Tak môžete odísť pane kapitán!

Kaprál nevedel kade ide. Obydvie oči mal slzami zaplnené. Generál nevedel slova prerieť. Mal srdce plné radosťou . . . A predsa za toto vyznačenie musil i zadakovať.

\*

V predsieny generála jeden starý človek jednu literu za druhú vypisoval. Bol tam písárom. Flinta s bodákom bola mu už priťažka, teda takto slúžil vlasti.

Teraz boli viacerí okolo neho shromaždení; rozprával im o svojom peknom víťaznom skutku. Druhí zase rozprávali o svojej oduševnenej mladosti. Starcoví slzy dolu tvárou tiekli. I on mal jedného syna. Mizerný, naničhodný, bojzlivý bol tento lagan. Možno odtedy už i na šibenicu je zralý. Ušiel z domu, túlal sa po horách, aby ho za vojáka nevzali. Hovorí, stal sa zbojníkom v bande chýrečného Róža Šándora. Len keby ho už boli obesili.

Naraz potom zamlčali. Vstúpi jedon dôstojník medzi nich. Skveje sa na ňom zlatošnorová vystretá attíla. Starec sa pred ným do haptáku postaví. Pán dôstojník je kapitánom, prináleží mu tá úcta. To je regula. Ostatní potichu šuškali:

— Miškovský víťaz!

Starec mu pozre do očí, zpraví pár krokov nazpät a ulakano jachte:

— Nu hľa, veď je to ten môj . . . naničhodný . . . tojest môj víťazný syn!

S plačom si padli jeden druhého kolo krku . . .

Takíto boli vtedy ľudia, čo sa naničhodnými menovali!



## Vyzvanie.

Od 1. októbra začína sa nové predplatenie na „Kreštan“-a. Predplatná cena je na celý rok 2 zl., na polroka 1 zl., na štvrtroka 60 kr.

Úctive prosíme našich ctených odberateľov, ktorí predplatnú cenu na minulý a tento rok ešte neposlali, ráčili by to čím skorej učiniť; žiaľbohu jest mnoho tisíc takých ľudí na Horniakoch, ktorí veľmi radi dajú si poslať „Kreštan“-a, ale s predplatnou cenou z roka na rok dlžní zostanú; týchto musíme v budúcnosti menovite v našom časopise vyzvať, aby svojej povinnosti zadostučinili.

## Redakcia a vydavateľstvo

„Kreštan“-a.

Obežník pápeža o ruženci. Známo je pred katolíckym obecnstvom, s akou útlou láskou a úctou sa chová pápež Lev XIII. naproti prebl. Panne Marii. Na mesiac október teraz vydal nový obežník sv. Otec a v tom vyzíva všetkých arcipastierov a katolíkov zemskeho okršleku, žeby tento mesiac obzvláštne na úctu Panny Marie zasvätili modlením sa ruženca, vyprosiac pomoc Márie pre našu prenasledovanu cirkev. „Modlenie sa ruženca — hovorí pápežský obežník — skrze božskú prozreteľnosť divno sa rozšírilo, aby klesajúcu nábožnosť veriacich roznieť: svedkovia toho sú utešené kostoly Bohorodičky a chýrečné pútnické miesta. — Keď sme Bohorodičke v máji kvety obetovali, v októbri, ktorý je v ovoci hojný, ctíme ju nábožnou myslou. Ponevác slušná vec je, aby sme tieto dve doby roka jej venovali.“

**Biskupská porada** bola vydržiavajúca 27. sept. pod predsedníctvom Klaudia Vaszaryho, kardinála kniežaprimasa uhorského. Kniežaprimas s modlitbou otvoril kongress (poradu), potom nakrátko prehovoril o predmetoch denného poriadku. Shromáždení biskupi pojednávajú o záležitosti sobotného pôstu v Uhorsku, ohľadom ktorého skrze obdržanie dispencie museli pateraz každých sedem rokov u kurie sa uchádzať. Na prosbu biskupského sboru svätá stolica raz navždy dala toto splnomocnenie biskupom. Kongress to s povďakom v známosť vzal. Ďalej Steiner biskup stolnobeľohraoský predstrel svoj návrh ohľadom katolíckej autonómie (samosprávy), aby poverili jeden užší výbor, ktorý by stanovil pre katolícku autonómiu vypracoval. Tento návrh po dôkladnom rozvážení *jednohlasne* prijali a patričný výbor ustálili. Po vyčerpaní denného poriadku kniežaprimas Vaszary vyjadril svoj povďak kongressu za radenie a na poľudnie o dvanástej hodine s modlitbou zavŕšil konferenciu.

**Kráľovský pár doma.** Jeho Veličenstvo náš kráľ pravdepodobne 1-ho októbra odcestuje preč z Budapešti a 10. októbra zase sa späť vráti, aby celý mesiac tu u nás straval. Jej Veličenstvo, naša kráľovná 1. októbra ráno o 8<sup>3</sup>/<sub>4</sub> hodine dorazila na železničné južné nádražie, aby taktiež za dlhší čas v Budapešti pobola.

**Najnovší dar kráľa.** Jeho veličenstvo náš kráľ 25. m. m. nasledujúci najväčší príspevek doposlal br. Desiderovi Bánffyemu, ministerpredsedovi: Milý barón Bánffy! Žiadajú, aby spôsobilé námestia mojho uhorského sídelného mesta takými menšieho rozmeru pomníkmi opatrené byly, ktoré keď mesto ozdobiajú, pod jedným z minulých časov pamiatku tých výborných mužov zvečnia, ktorí na rôznom poli národného života vynikali, na farchy mojich dvorných výdavkov s podelením na viac rokov patričné summy povolujem na ten cieľ, aby za kresťanskú vieru mučeníctvo podstupivšieho Sv. Gerharda čanádskeho biskupa, vo viere horlivého Petra Pázmánya ostrihomského arcibiskupa, Štefana Bocskayho a Gabriela Bethlena, sedmohradských panovníkov, Jána Hunyadiho a Mikuláša Zriniho, vzorných víťazov vlasti a kresťanstva, grófa Jána Pálffyho, za ochranu trónu Uhorska veľké zásluhy si nadobudnuvšieho hlavného vojenského veliteľa, bezmenného zápisníka kráľa Adalbertu zaujatie vlasti opisujúceho, Štefana Werbőczyho, významného právnika Uhorska a tohože chýrneho pevca Šebastiana Tinódyho obrazujúce pomníky zhotovily a poverujem Vás s prevedením tohto mojho rozhodnutia. Budapešť, 25. sept. 1897. František Jozef vl. r., barón Bánffy vl. r. — Tento veľkolepý dar jasno dokazuje priazeň nášho kráľa k národu a ku kresťanskej viere a tým ešte viacej nás soslňuje a povzbudzuje o oddanosti a dôvere k nášmu dobrotivému panovníkovi, ktorý svoj národ vždy vrele miluje a o jeho dobrobyt sa všemožne stara. — Čo je pri tejto veci zaujímavé, liberálna vláda sa pýši, že to ona vykonala na čele s Bánffym, avšak Jeho veličenstvo ani zďaleka to na návrh liberálnej vlády nerobil, ale zo svojho rozhodnutia; veď liberáli ani len netušili o tomto, ale oni vždy zvykli dobré seba a zlé drahým pripisovať.

**Faklucg na pocku arcikňažnej Izabelly** ustálili dať v Prešporku 5. októbra z tej príležitosti, že jej Jasnosť arcikňažná Izabella synom obdarila svojho manžela. Pozdravujúcu reč povie Karol Nei-

szidler prešporský ablegát. Pri pochode s faklami súčasťní sa honvédska muzika a prešporský spevokol.

**Dobročinný dar.** Dr. Jozef Samassa jágerský arcibiskup daroval tisíc zlatých na podporu detinskej útulne v Cirkevnici.

**Dar sv. Otca.** Jeho svätosť rímsky pápež Lev XIII. poslal do daru ruskému cárovi jeden album (pamätnú knižku) ktorá odfotografovano chýrne maľby jedného starého talianskeho maliara Pinturicchio obsahuje. Tieto staré na stenách vymalované maľby nedávno obnovovali vo Vatikáne v sieňach Borgia. Drahocenný dar Jeho Svätosti sprevádza jeho rukou písaný list.

**50 rokov učiteľom.** Jozef Kantek učiteľ z Častej (prešp. stolica) po tieto dni sľavil 50 rokov tomu, čo ako učiteľ učinkuje. Slávnosť bola len súkromno vybavovaná. V spomenutej obci skoro každého on vyučoval, tak že všetkých môže za svojich žiakov považovať.

**Autonomická voľba v Trnave.** 27. minulého mesiaca sústredný výbor IV. okresu nitrianskeho v Trnave previedol voľbu aut. vyslanca a síce s nasledujúcim výsledkom: gróf Juraj Majláth dostal 8157., gróf Jozef Pálffy 61., gróf Ferdinand Zichy 4 hlasy.

**Svadobné veselie.** Dňa 7-ho septembra roku bežiacého v Stankovanoch (Liptov) Peter Reiffers tamejšieho katolíckeho krčmára Mikuláša Raiffers syn prisahal večitú vernosť a lásku slečnej Anne Hromada, drahomilovanej dcére tamejšieho veľazaslúženého učiteľa Jozefa Hromada. — Mladý pár v prítomnosti veľkého obecnstva sobášil brat nevesty Anton Hromada hrabušický kaplán, pri čom — načím podotknúť — ku potešeniu mladoženichov, a zväčšeniu slávnosti aj veľavýznamnú príležitosťnú kázeň držal. Po uzavretí sňatku všetci svadobní hostia shromáždili sa v dome otca mladoženicha kde účastnými sa stali jeho pohostinného stola, a okriatým súc mnohými zdraviciami v najlepšom nálade pri hudbe ružomerských chýrečných cigánov — muzikantov až do polnoci v najpeknejšej zábave čas strávili. — Nech Otec nebeský mladý pár ten s telesnými a duševnými darmi požehná!

**Mníška zo židovského dievčata.** Boli sme písali v minulom čísle „Kreštana,“ že Ilona Schönhäuser dcéra budapešianskej židovskej rodiny prosila rodičov, aby jej do kláštora za mníšku vstúpiť dovolili, avšak jej matka proti tomuto prekážky robila. Ako teraz zdeľujú, jej matka sa po tieto dni osvedčila, že ona proti tomuto úmyslu svojej dcéry žiadne pokračovanie nežiada so strany policajného úradu podújať. Patričné dievča je v kláštore u milosrdných sestier vo Viedni a má meno Mária Franciška.

**Vzbúra v Chorvátsku.** V Chorvátsku v obci Perna a Seničaku ľud sa tak vzbúril na ten chýr, že na srbské kostoly uhorskú zástavu vystrčili a tak oni musia byť katolíci a Maďari, že zavraždili grunto-knihového riaditeľa Cvijanoviča, okresného predstaveného Brozoviča a inžiniera Djakoviča, ponač si mysleli, že to títo chcú vykonať. Došli žandári, ponač ľud ustúpiť nechcel, strielali na ľud, jednu ženu zabil, sedem ľudí poranili. Na to zavolali vojsko do okresu, aby taktó každé ďalšie vzbúrenie prekazili. Proti buriteľom a pôvodcom tejto vzbúry už zaviedli trestné vyšetrovanie.

**Strajk murárov v Pätikostoloch.** Murári nielen v Pešti strajkujú. Minulý týždeň v Pätikostoloch asi 1000 murárov a murárskych robotníkov zanechalo prácu, pretože sú s platom spokojní. Patriční staviteľia si tak pomáhajú, že dávajú z viďieku murárov donášať. Murári žiadajú 9½ hodinový pracovný čas a 23 krajciare za prácu na jednu hodinu.

**Fabriku Michala Treskoňa na hospodárske stroje,** odporúčame do pozornosti našich ct. čitateľov, jeho oznam je tak v minulom ako v budúcom čísle našich noviniek k čítaniu. Objednávky sa majú adresovať: *Michal Treskoň, Nagy-Bittve (V.-Bytča) Trencsén megye.*

**Drobné chýri.** *Kráľ medzi dieťkami.* V Budapešti 23. septembra otvorili nový nálezinec v hasičskej ulici v prítomnosti Jeho Veličenstva nášho kráľa a druhých popredných cirkevných a svetských osobností. Tento nálezinec vystavil spolok Bieleho kríža, ktorý všemožne podporuje nálezinec deti a v biede nachádzajúce sa matky. — *Muž v ženských šatách.* V Šalgótarjánu chytili jedného vojenského úskoka, ktorý od 12 rokov chodil v ženských šatách. Už pred 4 roky patrilo pod asistentku. Tak sa živil, že predával ovocie a tancoval na komédiách vandrujúcich komediantov. Rodom je z Baláž-Darmôt, nemanželský syn jednej služebnej dievky. *Dar nemeckého cisára.* Nemecký cisár z príležitosti jeho návštevy v Budapešti daroval 4000 mariek budapeštianskym chudobným. — *Horiaca loď.* Ako z Petrohradu zdieľujú v príplave Ufe povstal na jednej parolodi oheň, v ktorej 200 cestujúcich spalo. Na nešťastie sa ľudia veľmi poľakali, mnohí do mora poskakali a tam zahynuli, druhí sú zase následkom ohňa ťažko popálení. V ohni zhoreli dvaja ľudia. Počet zhybných obetí ešte není ustálený. — *Duchovní v žalári.* Jozef Babík farár zo Skalitého 10. m. m. započal svoj jednemesačný žalárny trest vo Vacove, ktorý musí preto ztrpeť, pretože svojich veriacich z ľudovej stránky na to povzbudzoval pri voľbe údov do stolického výboru, aby nehlasovali na židovsko-liberálnych kandidátov. — *Žily si prerezala s britvou v Budapešti 27. m. m.* jedna pani, ktorú kráľ. súdna stolica pre zločin komorníctva na polročného žalára odsúdila. Po prečítaní výroku išla i so svojím zástupcom kráľ. fiškusa o to prosiť, aby jej za šesť týždňov svobodu povolil, pokiaľ si svoje záležitosti usporiada. Idúc od kráľ. fiškusa, kde jej túto prosbu odopreli, na schodoch si britvou žily prerezala bez toho, že by ju v tom prekazit boli mohli. Zaraz prišli lekári jej rany zaviazali, ale jej život je neistý. — *Žid travičom.* Po tieto dni v Haliči súdna stolica odsúdila Jakuba Fahrmarka na smrť s povrazom, pretože jedného kresťanského gazdu, aby jeho majetok po smrti dostať mohol, arsenikom otravil. Židia z Haliče teraz zadajú prosbu pred kráľa, pretože dľa talmuda u židov zakázaná je smrť obesením. Nuž či mu to všetko jedno nebude, keď mu na pr. hlavu sotnú? — *Zastavil ženu.* V jednom nemeckom meste vošiel do jedného hostinca kupec i so ženou a rozkázal si dobrú večeru. Potom po večeri utiahol sa do izby na odpočinok. Na druhý deň zmiznul a písal list hostinskému, aby za jeho podlžnosť ženu za záloh podržal, pokiaľ ku peniazom príde. Čo mala robiť chudera žena, musela tam ostať a hostinský ju musel ďalej chovať. Avšak o

pár dní prišiel muž a vyplatil podlžnosť. Že sa žena vymeneniu radovala, netreba nám hovoriť. — *Konec lutrie* je na 1. oktobra vypovedaný. Namiesto malej lutrie zavedená je takzvaná triedna lutria, ktorej dobrou vlastnosťou je, že nebude svoje obete výlučne z chudoby brať, ale sa na nej i bohatší ľudia súčastnia. — *Bezbožný syn.* Jozef Varga obyvateľ z Peremártonu pre akúsi maličkosť nahneval sa na otca, ktorého chcel do studne hodiť, avšak v tom prišli susedi a prekazili mu to. Kráľ. trestná súdna stolica proti nemu vyšetrovanie zaviedla a doista sa mu ujde zaslúženej odplaty. — *Nevedel sa vysekať.* Minulý týždeň v Budapešti na železničnom nádraží sa jeden robotník so svojím druhom rozprával, keď zrazu jeden vagabund priskočiac k nemu vyňal mu hodinky s retazkou z vauku a začal preč utekať. Robotník za ným bežal a dolapil ho. Zloděj pred policajným úradom udal, že je 24-ročný židovský šlosársky pomocník a že preto uchodil, pretože i obecnosť uchodilo, hodinky ale že s cesty zdvihol, keď ich zloděj zahodil. Lenže túto výhovorku mu pravda neuverili a dali mu hodiny, ale v chládku a také, ktoré sa nedajú odhodiť. — *Nešťastie na mori.* Uhorsko-horvátska loď „Ika“ utonula v prístave u Rjeki, a síce tak, že srazila sa s anglickým parníkom „Tyria.“ Anglickej lodi nestalo sa nič a ona plávala ďalej. Z cestujúcich „Iky“ chýba do 30 osôb, ktoré našly smrť v mori. Za príčinu udávajú že kapitán „Iky“ bol trochu podnapitý a v zlom smere riadil loď. — *Slávnostné otvorenie novej kasárne v Budapešti* dialo sa 24. m. m. v prítomnosti nášho kráľa, členov vlády a zastupiteľstva hlavného mesta a budapeštianskych vojenských kruhov. Nová kasáreň je vystavená pre delostrelecký pluk IV. sboru a stojí pol druhu miliona zlatých. — *Drahé vojenské manévry.* Jeden učenc vypočítal, že tohoročné vojenské manévry pri Homburgu v Nemecku obnášajú do 6 miliónov zlatých, toľko strovy, koní, zameškárnia času a škody v zdĺavenej úrode sa zapríčinilo. Veru drahý pokoj.

## DOPIŠY.

Z HOLIČA.

### Velactená Redakcia!

Na deň sv. anjelov strážcov sa započali v našom mestečku tie blahoslavené dni, ktorých pamiatka na vždy zostane medzi nami. Boh dobrotivý nám otvoril poklady svej milosti a dal nám zakusiť dobrodenia sv. missie. Mužoviä apoštolskí nás navštívili, aby ohlasovali pokánie, aby vzbudili ducha horlivosti kresťanskej a čistotu mravov uistili. Vznesená to úloha pre missionára, ktorú úlohu títo horliví mužovia s milosťou božou výborne konali. „Jak drahocenné sú kroky ohlasujúcich poselstvo sv. evanjeliuma, ohlasujúcich sv. pokoj!“ — týmito slovami sv. písma môžem vyznačiť účinkovanie aj našich vel. pp. missionárov. Mužovia, jako vel. P. Flodung, P. Kubina, P. Daubner sú missionári z milosti božej, ktorí vládnu nad srdcami hriešnika.

Videli sme zázraky milosti božej, ktorá v tých dňoch pamätných skrze týchto mužov divy činila; — očuli sme vzdychánie kajúcnych duší; videli sme slze v očiach; nebolo rozdielu, horliví a lahostajní boli preniknutí silou slova božieho. A jako keď prorok Jonáš jednúc idúc cez ulice mesta Ninive hlasom

veľkým volal: ešte 40 dní a Ninive zahyne — všetko bolo strachom plné a ku pokániu pohnuté, — tak účinkoval aj hlas missionára na nás.

Každý stupuje do seba a rozmýšľa o ostatných veciach človeka, ktoré po tomto živote nasledujú; v duchu sme položení na smrtnú postel, kde sa lúčime od marnosti tohoto sveta; potom sme postavení pred večného sudcu, odtiaľ nás vedú do toho hrozného žalára večnej pokuty, v ktorom každý svoje miesto spatrí, keď sa neusiloval svoju dušu retovať. Všetko je v týchto myšlienkách zahrúžené; aj sv. hudba len tieto hlasy missionára opakuje vo sv. piesňach.

„Boh ti tento život dal — bys Ho vrúčne miloval, a skrz túto svätú lásku — blaženým sa stal. Jedinú len dušu máš, — prečo o ňu viac nedbáš? Keď ju ztratiš, jakú za ňu — vymenu podáš?“ atď.

Takéto a iné podobné slová nosí v ustách veriaci ľud. Dobrí sa radujú nad víťazstvom nábožnosti nad nepravosťou; hriešni sú sv. nepokojom plní a hľadajú lekára pre svoju choravú dušu. Práca jích volá domov, ale oni majú včul dôležitejšiu vec pred sebou, nechcú sa skôr domov navrátiť, až farchu svého svedomá nesložili; mínajú sa hodiny, pôldne, celé dne, a oni zotrávajú čakajúc pri dverách duchovného lekára. Len neverec zotráva vo svojej slepote — nehanbí sa, že takrečeno osamotený stojí vo svojej hlúposti; prichádza ráz dva a keď cez niekoľko okamžení nasýtil svoje všetečné oči jako pri nejakom divadle, posmešnou tvárou sa vzdaluje, aby tu i tam svoje pomerkovanie robil o tom „fanatičnom“ lude. Ale on je predsa „dobrý katolík.“

Dľa výpovedy vel. pp. missionárov sotvy videli oni pri druhých misiách tak veľké zástupi ľudu. Obzvláštne ostatná processia pri posväcaní sv. križa na deň Narodenia bl. P. Marie bola neobyčajne krásna a veľká, na ktorej sa súčasťníci aj mnohí cudzí zo všetch strán.

Taký prôvod Holič ešte nevidel. Radostou oplivalo jednokaždé katolícke srdce a cit hrdoosti zaujal každého prítomného v tej povedomosti, že je údom takej cirkvi, v ktorej sa tak krásny život vyvinuje.

LOPEJ (Zvolenská stol.) 19. sept.

### Velactená Redakcia!

Naši liberáli od hora na dol pomstia sa pre bývalé voľby krajinských vyslancov. Pre nepatrné pletky vozia sa po privržencoch ľudovej strany, ale s prenasledovaním nič nedokážu, lebo ľud už vie, kto mu je priateľ a kto nepriateľ a nebojí sa liberálnych strašiakov.

S tým si veru nespravil „liberalismus“ dobré meno, že mnohých ľudákov v blízkej železodielni pod Brezovou pozbavili chleba. Páni liberáli pozbavujú pracovitý ľud chleba a potom sa čudujú, že národ v zástupoch hrnie sa za more do Ameriky! To je naozaj liberálna politika.

Na ukážku sdelujem tiež kúsok krivdy. Lopejskému kostolu je patrónom takzvará horna komora, kde rozkazujú, rozumie sa, sami liberáli. Náš kostol potrebuje základnú reparáciu, lebo už vyzerá, ako maštaľ. Na veľké prosby dala komora z nutnosti obnoviť strechu veže a kostola, ale inšie nič, odvolávajú sa na to, že vnútornú časť povinní sú veriaci obnoviť. Toto však vyžaduje veľký kapitál, ktorý zväčša chudobní veriaci nemôžu složiť, ač už naskládali niečo dľa svojich síl, čo im Boh vynahradí.

Aby sme nejako sohnali potrebnú summu, zadali sme prosbu, aby nám dovolili sbierať milodary na vnútorné obnovenie kostola. (Poznamenávam, že je všetko zhnité.) Mysleli sme si, že keď my dávame obete na takéto ciele, že vari aj my prosiť smieme. Ale čo! Pán minister vnútra Perczel pod číslom 71827/VII vybavil našu prosbu tak, že *nedovoľuje sbierať milodary* na lopejský kostol, lebo vraj obyvatelstvo krajiny vo veľkej miere obetuje . . .

Takto, hľa, odbavil nás liberálny pán minister, ačpráve ani sám to neverí, že by obetivosť obyvateľstva krajiny tak veľká bola, ako to dali napísať do uzavretia Arabi, chaldejci, ba ešte i židia smú sbierať milodary a katolíci tu doma nie?

A tak veľmi sišly by sa nám krajciare dobrých duší kresťanských! Chudobní sme, ale i pri svojej chudobe chceli by sme mať aspoň len jedným pekným oltárom a najpotrebnejšími vecmi opatrený chrám Boží, ktorý nachodí sa v žiaľnom stave.

Nemusím snáď ani hovoriť, že sa budeme modliť za toho, kto povšimne si tieto riadky a prispeje bársakou maličkosťou na slávu Božiu. Prosím drahých bratov v Kristu, aby vyslyšali našu prosbu.

Jozef Martinček.

farár.

### ODKAZY REDAKCIE.

L. B., Raková: Ďakujeme. — J. K., Turč. Sv. Martin: „Cvičebník“ sme už odporúčali. — J. V., Závod: Pište nám o tej slávnosti. — Antonovác, Slavonia: Ďakujeme. — A. H. v Hrabušiciach: Neskoro prišlo. — Zlín: Dostali sme. — Žilinský: Z druhej ruky sme dostali dopis o tom istom predmete. — Jankovský: Verš pride. — Trenč-Makov: Ďakujeme. — Lopej: Srdečne ďakujeme. — Viacerym: Prosíme dopisy lepším atramentom písať; ináč nemôžeme prečítať. — Do Žiliny: Dopis bez udania skutočného mena do povahy brať nemôžeme. — Drotárovi do Viedne: Že by volajaký kolárovičský židák urazit chcel toho všeobecne cteného kaplána, nemôžeme veriť, lebo ten židák dobre vie, že by ho potom na kúsok roztrhali. — Do Terne, zvolenská st.: O takých lapajoch nec mentio fiat v „Krešťane;“ veď tí by išli k vláde a pýtali by si trinkgeld za to. — Podbiel: Dostali sme; ďakujeme. — J. Z., Košice: Udajte to Vašiemu duchovnému.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unevanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví poštára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udat u poštovej direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten ošoh, že poštári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyselne.

### Kresťanská ľudová knižnica.

P. t. cirkevným a svetským čitateľom v láskavu vedomosť prinášame, že my pre náš ľud vzhľadom lacného a dobrého čítania s časom na čas kresťanské a ľudové rozprávky vydávať budeme dľa vzoru tých ľudových knižočíek (malých sošitov) a zčiasťky týchže preklad, ktoré vo vydání Sv. Štefanského Spolku v milión výtiskoch medzi ľudom rozšíreno kresťanské zmýšľanie pestujú, zlého smeru alebo sprosté jarmočné výrobky vytvárajúc, osožnú zábavu poskytujú, kresťansko-náboženské presvedčenie nášho ľudu soslňujú, telo i dušu sošľachťujú a takto náš ľud v dobrom upevnňujú.

Prvý svázok už vyšiel z tlače. Cena sošitku 4 krajciare; pri 15 výtiskoch poštové útraty my snášame. K dostaniu v tlačiarni Svätého Gerharda, Budapešť, VIII. Práter u. 44.

Úctivo vyzívame teda skutočných priateľov kresťanskej veci, obzvláštne prevelebných pánov farárov, ráčte tento podnik dľa Vašej možnosti napomáhať a ľudu ho ochotne a vrelo odporúčať, že by sme časom celú obšírnu kresťanského smeru knižnicu pre náš dobrý ľud slovenský zariadiť môhli.

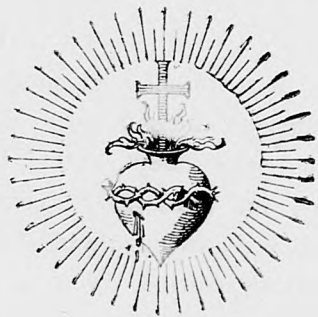
Nápis I. sošitku tu hľa podávame:

1897. *Kresťanská ľudová knižnica. I. sošit.*

## MOJE SRDCE TAKÉ: A TVOJE JE JAKÉ?

ROZPRÁVKA

PRE KATOLÍCKY LUD



S DOVOLENÍM SPRÁVY „SPOLKU SV. ŠTEFANA“  
vydáva tlačiareň Sv. Gerharda (Budapešť, Práter-u. 44.)

CENA 4 kr.

V každom mesiaci vychádza jeden sošit.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

### Vyobrazenie.

Šťastlivý to človek, ktorému Pánboh dobrých, bohabojných rodičov dal, ktorého rodičovská láska v jeho mladosti opatrovala a ochraňovala odo všetkého zlého jak duševného tak i telesného. Čo sú pre človeka dobrí rodičia, to sa len vtedy zvieme a pocítíme, keď ich už viac nemáme, keď ich čierna zem kryje. Dozaista jedna z najväčších ztrát je ztratenie rodičov a obzvláštne v útlom, mladom veku, kde toľko a toľko všeliakých okolností má vplyv na našu budúcnosť, na našu výchovu a s tým i na naše šťastie alebo nešťastie. Dostane sa dieťa — ktorému rodičia zomreli — do domu a rúk dobrých, počestných, bohabojných ľudí: nuž i jeho výchova a ráz (charakter) sa dľa tohto dobrého príkladu a života vyvine; dostane sa ale do rúk bezbožných, hriešnych: pravdepodobne i ono bude zlý príklad nasledovať a stane sa zlým, hriešnym, škodlivým človekom a údom spoločnosti ľudskej.

Náš obrázok nám tiež predstavuje takúto sirotu, ktorú rodičia odomreli. Práve teraz ju doniesli do sirotára, až ju mníšky opatria, vychovajú a všetkému dobrému naučia. Šťastlivé dieťa! do dobrých rúk sa dostalo, veď budú naň pozor dávať ako vlastná matka na svoje dieťa pozor dáva. Čo by z neho bolo, keby ho tieto dobré duše neprivinúly, pod svoju ochranu nevzaly? To, čo býva zo sto a sto takých ľudí, ktorí bez rodičov a dozoru dobrých ľudí vychovaní len na obtíž a nešťastie človečenstva žijú, ponevác dobrého príkladu a výchovy nedostanúc, stanú sa zlostnými, darobnými, neužitočnými a nebezpečnými ľuďmi.

Opakujeme ešte raz: šťastlivé dieťa, že si sa do takých dobrých rúk a opatery dostalo a šťastlivé človečenstvo, že ti Pánboh takéto dobré duše dal, ktoré sa všetkých rozkoší sveta zreknuć celou silou na blahobyte druhých pracujú!

Vrelo prosíme ctených spolupracovateľov a dopisovateľov „Kresťan“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme ich uverejniť v najbližšom čísle.

### Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 11.95—12.20 zl. Raž 8.30—8.35 zl. Jačmeň na krm 4.40—4.50 zl. do pálenic 5.80—5.80 zl. na várku 6.50—8.00. Oves: 0.00—0.00. Kukurica: 5.05—5.10. Proso: 5.35—5.75. Vč Viedni každý mc. o 50 krov dražší.

2. Olejové zrná. Lanové semeno: 08.00—00.00. Kôpnopné semeno: 08.50—00.00.

3. Strova: Veľká biela fixuľa 7.50—8.00; tmavá 6.50—0.00 okrúhlá: 8.00—9.00, tarkavá 6.00—6.40. Šošovica 26.00.30.00. Hrach 8.50—09.50. Čistý 13.50—20.00 zl.

4. Kupecké zelinové plody: Mak 23—24. Burgyňa 1.80—2.00. Cibula 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petržefem: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.

5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 1.20—2.30. Slama. Na pšcielame 1.20—1.40. Zup 170—1.80.

6. Siatie: Červená datešina 26—32. Lucerna 35—42 zl. Jarní ladník 6.00—6.50 zl.

7. Hospodársky dobytok: Doveseno bolo: asi 828 hospodárskych volov; 504 dojných kráv. Následovné boly ceny Výborná pára volov do jarma do 300—340 zl. Dojné kravy: za jeden kus 060—080 zl. Trh na ovce: Doveseno bolo 1019 kusov oviec. Ceny: 12.50—15. zl. za páru, a 14—15 kr. za živý kilo. Sviňský trh: za kilogram 14—17. V salašoch 0000 kusov bolo umiestnené.

8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 26—30 zl. Vosk 164—165. Vajcá 44—45. Loj. Maslo I. 80—160 zl. II. 60—110 mc. Slanina 50.00—51.50, udená 55—00.56 zl.

9. Remeň funtový od 152—185 kl. tercy 135—156.

10. Kraviny vrázkované 165—175.

11. Tefaciny barnavé 12—13 kl. 420—440.

12. Tefaciny najl. viksovky 420—440, stredné 350—365 sžené a vrázkované 330—340, blysk. remeň najlepší 150—155 drsné listy 165—170.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

## Škola pre obuvníkov.

Ako p. tovaryšovia, tak tiež i p. majstrovia, ktorí sa chcú najdokonalejšie v prikrajovaní akýchkoľvek topániek a čižiem vycvičiť, a podľa vinkla (geometrického) vymerania, mustre sami od seba robiť, u mňa za 8 dní môžu sa vyučiť. Ponevác som pred 18 rokmi svoju zkušku vo Viedni složil a už 17 rokov, ako chýrečný majster v prikrajovaní najnovších módi svoje remeslo sprovádzal, za 15 zl. hockoho vyučím, ešte aj vymeranie kopyta lepenie topániek vymerania kože atď. Všetko čo je k nášmu remeslu potrebné, schopného človeka aj za 3—4 dni som v stave vyučil. Komu ale není možno prísť, ten nech si aspoň 30—40 kusov mustier objedná, každá inakšia musí byť, za 5 zl. aj poštu vyplatím, na žiadosť aj jednotlivé pošlem za 10—30 kr. z ktorých sa tiež dost môže vycvičiť. — Kto teda skrze mňa šťastlivý remeselník chce ostať, nech sa u mňa listovne hlási.

Každý za moje vyučenie bude ďakovať, v ka ždej reči vyučujem.

*Jozef Gembiczky.*

Kokova (göm. st., štácia Rimabánya.)

## OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VYLUČNE

LEN VYDAVATEL'STVO

„KREŠTANA“

PRIJIMA.



## Dom napredaj.

Najkrajší dom vo veľkej obci Kokova (gömör. st.) pred 2 roky vystavený, ktorý je na akýkoľvek sklep, krému, alebo bývanie súci; 3 veľké chyže na ulicu a 2 dvorové, maštale, pivnica atď.; zahrada na zeleniny, druhá viacej než sto stromami vysadená. Blišie u

Mária Novek.



## JÁN KÖRMENDY,

hodinár a zlatník v Holiči.



Odporúča ct. obecnstvu v Holiči a okolí svoj hojne zásobený sklad hodin kapesnich, visiacich, pendlovek a americké budičky (Cena 1 zl. 65. kr.) z muziku 8 zl. 50 kr.

Najlepšieho druhu sa cení najlevnejší, správky za čo najskôr vyhotovujú a čo najlacnejšie rátajú.

Prima kristalový olej obzvláštne pre šicí mašiny znamenitý druh aj stáli olej jedna flaška 25 kr.

## Papler makulatúrovy

je k dostaniu u nás; metrický cent stojí 6 zl. 50 kr.

## TLAČIAREN

### „SVÄTÉHO GERHARDA“

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najvkúsnejšími francúzskymi písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlačí týka, od najjednoduchšej až do najkrajšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. knazstva a obecných predstavenstvá na úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.



# RETAY a BENEDEK

PREDTÝM

## KRISZTA A JEHO SPOLOČNÍK,

dielňa omšových šatov, cirkev. náradí, zástav a spolkových praporov.

*V BUDAPEŠTI, IV. Lipót-utca číslo 21.*

Jediní dovážači, Osvieten. a Dôstojného pána kaločského arcibiskupa Juraja Császku a

— „BUDAPEŠTANSKÉHO OLTÁRNEHO“ —  
spolku.

**Odporúčajú svoj hojne nastrojený sklad, menovite:**

Omšové šaty, kostolné prapory, hasičské, školské, spolkové pohrabné, remeselnícko-spevove-spolkové zástavy. Monštrancie, kalichy, ciboria, kríže, kadidlá, oltárové lampy, sviece, ligotavé sviece, sochy vo veľkom výbere. Prijmeme i maľovanie štaciových obrazov, a svätých obrázkov, oltáre, mariánske tróny, Kristové hroby a kazateľnice podľa jakéhokolvek kresu umelecky vyhotovujeme. Cirkevné látky, čipky, stenové krížiky, kríže na pút vo veľkom výbere sú na našom sklade.

Na žiadosť ochotne posielame bez poplatku, soznamy ceny, príhodne vzory.

## ☞ Velebným farským úradom. ☜

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetky cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávad na sklade sú a hneď sa môžu poslať: Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

## SOBÁŠNE A SMRTNÉ LISTY,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

**knižočky pre údy občianskych spolkov a knižočky splácováce.**

☞ Kus týchto 12 stranových knižočíek so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr. okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakéhokolvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné Odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.